

Sygn. akt: I C 922/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Szurka
Protokolant:	protokolant Magdalena Korcył

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2021 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa K. Z.

przeciwko Z. M. i T. M.

o zapłatę

- utrzymuje w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z dnia 8 stycznia 2019 roku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w sprawie I Nc 510/18 w stosunku do pozwanych Z. M. i T. M., w zakresie kwoty 200.000 zł (dwieście tysięcy złotych) należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty oraz w zakresie kosztów procesu,
- uchyla nakaz zapłaty w pozostałej części i w tym zakresie umarza postępowanie,
- odstępuje od obciążenia pozwanych dalszymi kosztami procesu.

Sygn. akt I C 922/19

UZASADNIENIE

Powód, K. Z., wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych, Ł. P., Z. M. i T. M., kwoty 200.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwanym Ł. P. umowę pożyczki na łączną kwotę 200.000 złotych, pozwany uznał swoje zobowiązanie i zobowiązał się do zwrotu pożyczki do dnia 31 grudnia 2015 roku. Pozwany nie dokonał zwrotu pożyczki w terminie i został wezwany do zapłaty w styczniu i lipcu 2017 roku. W toku postępowania o ogłoszenie upadłości pozwanego doszło do porozumienia w przedmiocie rozłożenia należności na raty oraz została zawarta umowa poręczenia pomiędzy powodem a pozostałymi pozwanymi. Pomimo tego pozwany dokonał jedynie dwóch wpłat w kwocie 5.000 złotych w dniu zawarcia porozumienia oraz w kwocie 1.000 złotych w dniu 30 maja 2018 roku. Na skutek wezwania do zapłaty pozwani pismem z dnia 16 lipca 2018 roku uznali swoje zobowiązanie do spłaty należności względem powoda, lecz pomimo składanych deklaracji dalsze kwoty nie wpłynęły. Powód wskazał, że zgodnie z warunkami porozumienia z dnia 3 stycznia 2018 roku w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat powyżej 14 dni, cała należność stawała się natychmiast wymagalna.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 8 stycznia 2019 roku Sąd uwzględnił w całości roszczenie powoda (sygn. akt I Nc 510/18 – k. 46 akt).

Pozwani, Z. M. i T. M., złożyli skuteczne zarzuty od nakazu zapłaty, w stosunku do pozwanego Ł. P. nakaz zapłaty uprawomocnił się, wobec prawomocnego odrzucenia jego zarzutów od nakazu zapłaty (k. 148 i 156 akt). W zarzutach pozwani wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa, obciążenie powoda kosztami procesu, ewentualnie o rozłożenie świadczenia na raty. Pozwani zaskarżyli nakaz zapłaty w całości, podnieśli w uzasadnieniu, że Ł. P. regularnie spełnia swoje zobowiązanie i spłaca zadłużenie, oprócz wskazanych przez powoda kwot dokonał też większej ilości spłat i nadal to czyni, zaś powód nie ujawnił, że w sposób niedopuszczalny próbuje egzekwować swoje zobowiązanie poprzez zastraszanie, najazdy na dom pozwanych i wyzwiska. Pozwani wskazali na swoją ciężką sytuację materialną i choroby, wnosząc także o odstąpienie obciążenia ich kosztami procesu (k. 55-58 i 76-79 akt).

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych M. powód podtrzymał twierdzenia z pozwu, wskazał, że przeoczył wpłatę pozwanego Ł. P. z dnia 17 kwietnia 2018 roku na kwotę 5.000 złotych, wskazał także, że dokonana została w dniu 2 grudnia 2019 roku kolejna wpłata w kwocie 1.000 złotych, w związku z czym zmodyfikował żądanie, wnosząc o utrzymanie nakazu zapłaty w kwocie 200.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 listopada 2016 roku do dnia zapłaty, wraz z kosztami procesu, i cofnął pozew w części dotyczącej żądania odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 200.000 złotych za okres od dnia 10 czerwca 2016 roku do dnia 8 listopada 2016 roku z uwagi na zaspokojenie w tej części (k. 163-164 akt). W kolejnym piśmie z dnia 3 lutego 2020 roku powód wskazał, że Ł. P. dokonał dwóch kolejnych wpłat w grudniu 2019 roku i w styczniu 2020 roku w łącznej kwocie 2.000 złotych i cofnął pozew w części żądania odsetek ustawowych za okres od dnia 9 listopada 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku z uwagi na zaspokojenie w tej części, wnosząc o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy w pozostałym zakresie (k. 176 akt).

Pozwani ostatecznie wnieśli o rozłożenie świadczenia na raty (k. 247v akt).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 16 lipca 2015 roku powód zawarł z pozwanym, Ł. P., umowę pożyczki na kwotę 110.000 złotych, a następnie w dniu 22 grudnia 2015 roku kwotę pożyczki podwyższono do 200.000 złotych. Pozwany uznał swoje zobowiązanie i zobowiązał się do zwrotu pożyczki do dnia 31 grudnia 2015 roku.

/dowód: odpis umowy pożyczki wraz z oświadczeniem pozwanego – k. 10-13 akt/

Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie zwrócił kwoty pożyczki. Powód, jako wierzyciel, złożył wniosek o ogłoszenie upadłości pozwanego jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

/dowód: odpisy wezwania do zapłaty – k. 14-15 akt, odpis wniosku wierzyciela o ogłoszenie upadłości wraz z załącznikami oraz zawiadomienie Sądu o terminie posiedzenia – k. 16-25 akt/

W dniu 3 stycznia 2018 roku strony zawarły porozumienie, w którym pozwany Ł. P., uznał swoje zadłużenie wobec powoda z tytułu pożyczki wraz z odsetkami w kwocie 27.500 złotych i na tej podstawie zobowiązał się do zapłaty w miesięcznych ratach, zgodnie z harmonogramem, stanowiącym załącznik do porozumienia. W porozumieniu wskazano na zabezpieczenie spłaty w drodze poręczenia cywilnego przez Z. M. i T. M.. Strony postanowiły także, że w przypadku opóźnienia przekraczającego 14 dni w zapłacie którejkolwiek z rat, roszczenie o zapłatę wszelkich należności z umowy pożyczki wraz z odsetkami staje się natychmiast wymagalne w pełnej kwocie i może być dochodzone przez powoda. Zgodnie z harmonogramem wpłaty rat miały następować w kwotach 2.500 i 5.000 złotych miesięcznie do lutego 2022 roku.

/dowód: odpis porozumienia wraz z harmonogramem spłat – k. 26-28 akt/

Jednocześnie w dniu 3 stycznia 2018 roku powód zawarł z T. M. i Z. M. umowę poręczenia, na podstawie której poręczyciele poręczyli solidarnie za wszelkie zobowiązania Ł. P., wynikające z umowy pożyczki i porozumienia.

/dowód: odpis umowy poręczenia – k. 29-30 akt/

Z tytułu spłaty pożyczki pozwany Ł. P. dokonał w dniu 30 maja 2018 roku wpłaty 1.000 złotych, oraz 5.000 złotych w dniu zawarcia porozumienia. W dniu 17 kwietnia 2018 roku Ł. P. dokonał dodatkowej wpłaty kwoty 5.000 złotych na spłatę zobowiązania, zaś w dniu 2 grudnia 2019 roku w kwocie 1.000 złotych. Dodatkowo w dniu 23 grudnia 2019 roku dokonano spłaty w kwocie 1.000 złotych, i w dniu 30 stycznia 2020 roku także w kwocie 1.000 złotych.

/dowód: potwierdzenie realizacji przelewu – k. 31 akt, potwierdzenie wpłaty pierwszej raty – k. 64 akt, kopia polecenia przelewu – k. 110 akt, potwierdzenie przelewu – k. 165, 177 i 178 akt/

Pismem z dnia 20 marca 2018 roku powód wezwał pozwanych do zapłaty pełnej kwoty zobowiązania, wobec braku wpłat ratalnych. W odpowiedzi pozwani podtrzymali warunki porozumienia, wskazali że z przyczyn niezależnych następują opóźnienia w regularnych spłatach i w miarę posiadanych możliwości będą dokonywali kolejnych wpłat.

/dowód: odpisy wezwania do zapłaty wraz z dowodami doręczeń – k. 32-43 akt, pismo pozwanych z dnia 16 lipca 2018 roku – k. 44 akt/

Z. M. i T. M. nie mają wiedzy co do kwoty dotychczasowych spłat ze strony ich zięcia, Ł. P., mają świadomość, że zobowiązanie nie zostało spłacone, a wpłaty są dokonywane zgodnie z możliwościami Ł. P.. Sami nie dokonują spłat zobowiązania, Z. M. obecnie nie pracuje, T. M. uzyskuje emeryturę z KRUS w kwocie 900 złotych. Ich gospodarstwo rolne przejął syn, są właścicielami mieszkania, w którym mieszka córka pozwanych.

/dowód: zeznania pozwanego Z. M. – k. 247 akt i k. 249 akt od 00:02:15 do 00:08:19/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie treści dokumentów, które nie były kwestionowane przez strony i z których wynika istnienie zobowiązania po stronie pozwanych. Stanowiły one wiarygodny materiał dowodowy w sprawie. Sąd oparł się także na treści zeznań pozwanego Z. M. odnośnie aktualnej sytuacji majątkowej pozwanych, która nie była kwestionowana przez powoda. W swoich zeznaniach pozwany nie kwestionował wysokości aktualnego roszczenia powoda, wskazywał, że skoro zięć zobowiązał się do spłaty, to niech dalej spłaca i ostatecznie pozwani wnieśli o rozłożenie świadczenia na raty.

Sąd zważył, co następuje:

Podnieść należy, że w toku sprawy pozwani Z. M. i T. M. nie kwestionowali podstawy swojego zobowiązania. Wobec treści przedłożonych przez powoda dokumentów, które to nie były kwestionowane przez pozwanych co do formy i treści, podnieść należy, że ich odpowiedzialność wynika z zawartej umowy poręczenia. Zgodnie z art. 876 § 1 kc przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. O zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika (art. 879 § 1 kc). Pozwani dotychczas potwierdzali istnienie zobowiązania i ciążący na nich dług, co wynika z pism, kierowanych do powoda oraz z treści samej umowy poręczenia z dnia 3 stycznia 2018 roku. Z ich zatem strony doszło do czynności uznania roszczenia powoda. W sprawie też ustalono, że dłużnik Ł. P. nie dokonywał w wyznaczonych terminach spłat rat udzielonej wcześniej pożyczki i ta okoliczność również była znana pozwany poręczycielom, samo wskazali, że jakaś kwota została wpłacona i pozostało zobowiązanie do spłaty. Okoliczność braku terminowych spłat wynika także z treści dokumentów, wskazujących na dotychczasowe wpłaty na rzecz powoda. Jedynie w tej części były uzasadnione zarzuty pozwanych, w których wskazywali oni na także inne wpłaty, oprócz wymienionych przez powoda w pozwie na kwotę 6.000 złotych, ale w tym zakresie powód w toku sprawy modyfikował swoje roszczenie, cofając pozew w zakresie żądania odsetkowego, zaliczając dokonane, a nieuwzględnione wcześniej wpłaty na poczet odsetek. Podnieść należy, że pozwani zawierając umowę poręczenia, mieli wiedzę o treści porozumienia zawartego w tym samym dniu przez powoda z Ł. P., co sami potwierdzili w umowie, zatem także co do ustaleń w zakresie postawienia całości roszczenia w stan wymagalności w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat ponad okres 14 dni. Takie opóźnienie wystąpiło w okresie od stycznia do kwietnia 2018 roku, kiedy to powód wystosował wezwanie do zapłaty, i na które pozwani odpowiedzieli, potwierdzając

nieregularność wpłat. Z tego tytułu powód był uprawniony do dochodzenia w niniejszej sprawie całości roszczenia, z jednoczesnym jego ograniczeniem w związku z kolejnymi wpłatami, które zostały wskazane wyżej w ustaleniach Sądu. Podnieść należy, że nie był uzasadniony zarzut pozwanych, jakoby wpłaty były regularne, albowiem przeczy temu treść wskazanych dokumentów wpłat, a także treść zeznań pozwanego Z. M.. Ten zarzut został podniesiony wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania. Sami pozwani na rozprawie w dniu 3 lutego 2020 roku wskazali, że według ich wiedzy Ł. P. spłacił dotychczas kwotę 12.000 złotych (k. 200 akt), co niewątpliwie stanowi opóźnienie w spłacie, mając na uwadze treść harmonogramu spłat, stanowiący załącznik do umowy porozumienia.

Wobec powyższego, na podstawie wskazanego przepisu art. 876 § 1 kc, oraz wobec modyfikacji żądania powoda w związku z kolejnymi wpłatami na poczet istniejącego zobowiązania, co wyznacza zakres odpowiedzialności poręczycieli, Sąd utrzymał w mocy wydany w sprawie nakaz zapłaty, jak w punkcie 1 wyroku, na podstawie art. 493 § 4 kpc, w pozostałej części wydany nakaz zapłaty uchylił i umorzył postępowanie (punkt 2 wyroku), co odnosi się do roszczenia o odsetki za okres od 10 czerwca 2016 roku do dnia 31 grudnia 2016 roku, na które powód zaliczył ujawnione w sprawie dalsze wpłaty i w tym zakresie cofnął pozew (art. 355 kpc).

W związku z powyższym Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanych o rozłożenie świadczenia na raty na podstawie art. 320 kpc a contrario. Podnieść należy, że instytucja ta ma służyć temu, aby w uzasadnionych wypadkach umożliwić zobowiązanemu zapłatę w ratach stosownie do jego możliwości finansowych, ale jednocześnie z zachowaniem interesu uprawnionego do tego, aby uzyskał realne zaspokojenie w możliwie najkrótszym okresie czasu. W ocenie Sądu przedstawiona przez pozwanych sytuacja majątkowa uniemożliwia w ogóle uznania, aby pozwani byli w stanie dokonywać spłat w ratach w kwocie, które uwzględniałaby uzasadniony interes także powoda. Pozwani obecnie utrzymują się wyłącznie z emerytury pozwanej w kwocie 900 złotych. Mając na uwadze wysokość istniejącego zobowiązania, ustalenie ewentualnej raty na poziomie niższym, niż kwota ogólnego dochodu pozwanych, nie spełnia uzasadnionego celu przepisu art. 320 kpc. Poza tym należy mieć na uwadze także to, że pozwani z uzyskiwanego dochodu ponoszą też koszty własnego utrzymania. Zatem sytuacja materialna pozwanych nie pozwala na ustalenie kwoty raty w takiej wysokości, aby z jednej strony była ona do uwzględnienia przez pozwanych, z drugiej – aby powód uzyskał realne zaspokojenie swojej wierzytelności. Ponadto podnieść należy, że po pierwsze – pozwani do tej pory nie dokonali żadnej spłaty na rzecz powoda, po drugie – sami wyrazili brak generalnej woli ku temu, skoro pozwany w swoich zeznaniach wskazał, że skoro to Ł. P. zaciągnął zobowiązanie, to on sam powinien je spłacić (k. 247v akt). Wobec tego brak także woli po stronie pozwanych w spłacie zobowiązania w ratach.

Jednocześnie mając na uwadze sytuację materialną pozwanych, w zakresie dalszych kosztów procesu, powstałych na skutek wniesionych zarzutów, Sąd zastosował wobec nich przepis art. 102 kpc (punkt 3 wyroku).